

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2023 r. znak (...), nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił W. M. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 9 do 31 maja 2022 r. i zobowiązał go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w łącznej kwocie 6287,70 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia doręczenia decyzji. Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że W. M., korzystając z zasiłku chorobowego w trakcie zatrudnienia w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w S. uczestniczył w wideokonferencji Powiatowych Lekarzy Weterynarii w dniu 30 maja 2022 r., co czyni świadczenie pobrane za okres objęty decyzją nienależnym.

W. M. wniósł odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany w całości, ewentualnie jej uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi rentowemu. Wniósł również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym zwrot kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podniósł, że uczestniczył w zdalnej wideokonferencji w sposób bierny, jako słuchacz, łącząc się przy użyciu połączenia internetowego z miejsca zamieszkania, a spotkanie miało charakter informacyjno-organizacyjny i trwało godzinę i 6 minut. Jego uczestnictwo było wymuszone sytuacją kadrową na szczeblu kierowniczym w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w S.. Nie otrzymał również za nie wynagrodzenia, miało charakter incydentalny i nie ingerowało w naturę zwolnienia, ani jego przebieg. Nie stanowiło wykorzystania zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z jego celem, nie utrudniało także procesu leczenia i rekonwalescencji.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. M. jest zatrudniony od stycznia 2020 r. w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w S., na stanowisku Powiatowego Lekarza Weterynarii. Z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu.

W maju 2022 r. był Powiatowym Lekarzem Weterynarii i jednocześnie kierownikiem Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w S.. Jego zastępcą była M. P.. W okresie od 9 do 31 maja 2022 r. W. M. przebywał na zwolnieniu lekarskim spowodowanym depresją i wystawionym przez lekarza psychiatrę.

W piątek 27 maja 2022 r. M. P. poinformowała ubezpieczonego, że na 30 maja 2022 r. zaplanowano internetową zdalną wideokonferencję powiatowych lekarzy weterynarii oraz że nie może w niej wziąć udziału ze względu na cykliczną kontrolę w zakładzie eksportującym mięso i wyroby, której terminu nie można było zmienić ze względu na kończący się miesiąc. Ubezpieczony zaproponował więc, że w swoim mieszkaniu weźmie udział w wideokonferencji i nagra ją, a nagranie przekaże M. P..

W. M. brał udział w wideokonferencji w sposób bierny – nie zabierał głosu, miał wyłączoną kamerę i mikrofon. Jego aktywność ograniczyła się do zgłoszenia obecności, odpowiedzenia na pytanie Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o to, czy aktualnie przebywa na zwolnieniu lekarskim oraz poinformowania jednego z uczestników, że rozmawia przez telefon przy włączonym mikrofonie. Nie otrzymał wynagrodzenia za ten czas.

Poza ubezpieczonym i jego zastępcą, M. P., Powiatowy Inspektorat Weterynarii w S. zatrudnia jednego lekarza weterynarii, dr S., jednak nie miała ona uprawnień, aby zastąpić M. P. podczas kontroli w dniu 30 maja 2022 r.

W. M. powrócił do pracy zgodnie z planem – po zakończeniu zwolnienia lekarskiego dwa dni po wideokonferencji. W późniejszym czasie nie korzystał z kolejnych zwolnień lekarskich. Lekarz psychiatra, która wystawiła zwolnienie lekarskie ubezpieczonemu, nie określiła, w jaki sposób ma on korzystać ze zwolnienia lekarskiego, zaleciła jednak

kontakt z nią, gdyby poczuł się gorzej. Pytanie zadane ubezpieczonemu podczas trwania wideokonferencji przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii nie spowodowało u niego wzburzenia, ani gorszego samopoczucia.

Dowód: tytuły ubezpieczenia – k. 18 akt rentowych, pismo PIW w S. – k. 9, przesłuchanie świadka K. C. – k. 34, przesłuchanie ubezpieczonego W. M. – 35-36.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został w oparciu o zgromadzone dokumenty i korespondujące z nimi zeznania ubezpieczonego oraz świadka. Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia wiary wskazanym dowodom. Rzetelność i autentyczność dokumentów nie były podważane przez strony i nie budziły wątpliwości. Zeznania W. M. korespondowały z dokumentami, a organ rentowy nie naprowadził żadnych dowodów pozostających z nimi w sprzeczności.

Na tle dokonanych ustaleń faktycznych istniały podstawy do przyznania ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego za cały sporny okres.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1732), zwanej w dalszej części rozważań „ustawą zasiłkową”, zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, przy czym ubezpieczony obowiązkowo (a takim jest pracownik) nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia.

Nie było kwestią sporną, że W. M. był niezdolny do pracy w okresie od 9 do 31 maja 2022 r., tj. w czasie podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Zaistniały zatem wskazane wyżej ustawowe przesłanki warunkujące uzyskanie przez ubezpieczonego zasiłku chorobowego z tytułu ubezpieczenia, co skutkowało wypłatą świadczenia za wskazane okresy w wysokości określonej zaskarżoną decyzją.

Ustawodawca wyłączył jednak w pewnych sytuacjach prawo do zasiłku chorobowego, pomimo spełnienia wskazanych wyżej warunków. Uczynił to m.in. w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z wymienionym przepisem ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

W. M. w okresie orzeczonej niezdolności do pracy jednorazowo wykonał czynność w ramach swojej pracy, poprzez uczestnictwo w wideokonferencji w dniu 30 maja 2022 r. Sporne natomiast pozostawało, czy udział w wideokonferencji stanowił negatywną przesłankę prawa do zasiłku chorobowego.

Zwrócić należy uwagę na pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r. (II UK 10/07), w którym podniesiono, że istnieją dwie sytuacje (przesłanki) utraty prawa do zasiłku chorobowego z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r.

o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, które mają charakter niezależny (odrębny). Wystarczy więc, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonuje "pracę zarobkową" i nie jest niezbędne badanie czy była ona niezgodna

z celem zwolnienia lekarskiego. Wykonywanie pracy zarobkowej niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia stanowi samodzielną negatywną przesłankę prawa do zasiłku. Nadto praca zarobkowa

w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy nie musi być wykonywana w pełnym wymiarze. Pozytywna kwalifikacja pracy zarobkowej w czasie niezdolności do pracy nie jest też zależna od faktycznego osiągnięcia zarobku, gdyż wynika z samego podjęcia działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych.

Organ rentowy powołał się na obie powyżej wskazane przesłanki – zarówno wykonywanie pracy zarobkowej w czasie orzeczonej niezdolności do pracy, jak i wykorzystanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Jak przyjmuje się w utrwalonym orzecznictwie, praca zarobkowa obejmuje różną aktywność ludzką zmierzającą do osiągnięcia zarobku, w tym m.in. wykonywanie umowy cywilnoprawnej, prowadzenie działalności pozarolniczej, wykonywanie zatrudnienia etc. (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007 r. II UK 223/06 OSNP 2008/15 – 16/231, z dnia 9 października 2006 r. II UK 44/06, OSNP 2007/19 – 20/295, z dnia 20 stycznia 2005 r. I UK 154/04 OSNP 2005/19/307, z dnia 5 kwietnia 2005 r. I UK 370/04 OSNP 2005/21/342, z dnia 5 października 2005 r. I UK 44/05 OSNP 2006/17 – 18/279).

Jednocześnie jednak Sąd Najwyższy niejednokrotnie i zasadnie wskazywał, że może się zdarzyć, że podejmowanie pewnej aktywności związanej z pracą zarobkową nie będzie uznane za wykonywanie tej pracy. Dotyczyć to może czynności incydentalnych, wymuszonych okolicznościami (np. zabezpieczenie mienia w związku z kradzieżą czy pożarem) albo też

w przypadku osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą czynności formalnoprawnych, do jakich są obowiązani jako pracodawcy (np. wystawienie świadectwa pracy), podatnicy czy płatnicy składek, odstąpienie od których to czynności rodziłoby naruszenie przepisów prawa pracy, prawa podatkowego czy ubezpieczeń społecznych (o ile czynności te nie są jedynymi, jakie przedsiębiorca zazwyczaj wykonuje). Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoich orzeczeniach wskazywał na możliwość uznania niektórych czynności związanych z wykonywaniem działalności zarobkowej za nieskutkujące utratą prawa do zasiłku chorobowego. Kwestii tej dotyczą chociażby wyroki z dnia 15 czerwca 2007 r. II UK 223/06 OSNP 2008/15 – 16/231, z dnia 9 października 2006 r. II UK 44/06, OSNP 2007/19 – 20/295, z dnia 6 maja 2009 r. II UK 359/08 OSNP 2011/1-2/16.

Ubezpieczony w całym okresie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony dokonał jednej krótkotrwałej czynności, nie wymagającej z jego strony żadnego wysiłku, żadnych czynności sprawdzających, ani żadnego istotnego nakładu pracy. Chodziło bowiem o zdalny (z własnego mieszkania) i bierny udział w wideokonferencji, która trwała 66 minut. Sąd uznaje więc taką czynność za incydentalną.

Z drugiej strony była ona wymuszona okolicznościami. Ubezpieczony zajmował stanowisko Powiatowego Lekarza Weterynarii i był wówczas jedyną osobą, która mogła wziąć udział w wideokonferencji powiatowych lekarzy weterynarii w dniu 30 maja 2022 r., skoro jego zastępczyni miała na ten dzień zaplanowaną kontrolę, której nie można było przesunąć.

W rezultacie Sąd uznał, że ubezpieczony wykonał jedną krótkotrwałą, incydentalną i wymuszoną okolicznościami czynność, której nie można uznać za wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ustawy zasiłkowej. Za pracę zarobkową z reguły uważa się określone – najczęściej powtarzające się – czynności faktyczne, które w konsekwencji co do zasady (choć nie zawsze) prowadzą do uzyskania dochodu. Ubezpieczony otrzymał wynagrodzenie chorobowe za maj 2022 r., nie otrzymał dodatkowego wynagrodzenia za udział w wideokonferencji, co potwierdziła pisemna informacja z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w S. i świadek K. C.. Powołany przepis – zawierający normę z zakresu ubezpieczeń społecznych pozbawiającą świadczeń zasiłkowych – powinien być wykładany ściśle jako wyjątek od zasady przysługiwania zasiłku chorobowego w okresie niezdolności pracownika do pracy (uznania go jako świadczenie należne). Pozbawienie ubezpieczonego zasiłku chorobowego za okres, w którym faktycznie był on niezdolny do pracy wykonywanej na co dzień w ramach zatrudnienia pracowniczego, jedynie z powodu biernego udziału w krótkiej zdalnej wideokonferencji nie byłoby zgodne z celem regulacji art. 17 ustawy zasiłkowej.

Sąd uznał także, że udział w wideokonferencji nie stanowił działań stojących w sprzeczności z celem zwolnienia lekarskiego, skoro uczestnictwo ubezpieczonego w wideokonferencji było krótkie i bierne i polegało na udzieleniu trzech krótkich wypowiedzi. Połączył się on przy pomocy Internetu z platformą M. T., przebywając w swoim miejscu zamieszkania, miał wyłączoną kamerę i mikrofon. Zwolnienie od pracy wystawione zostało ubezpieczonemu przez lekarza psychiatrę ze względu na zaburzenia depresyjne. Udział w wideokonferencji nie wiązał się jednak z żadnym stresem lub wysiłkiem i jako taki nie miał negatywnego wpływu na powrót do zdrowia i rekonwalescencję. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż W. M. powrócił do pracy zgodnie z planem, po zakończeniu zwolnienia lekarskiego, co

nastąpiło już dwa dni po wideokonferencji. W późniejszym czasie nie korzystał już z kolejnych zwolnień lekarskich. To ostatecznie potwierdza brak wpływu zdarzenia na rekonwalescencję ubezpieczonego.

W ocenie Sądu materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie daje podstawy do przyjęcia, że ubezpieczony w okresie od dnia 9 maja 2022 r. do 31 maja 2022 r. nie wykonywał pracy zarobkowej oraz nie wykorzystywał zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem, a zatem decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 10 marca 2023 r. uznając, że W. M. ma prawo do zasiłku chorobowego za sporny okres i w konsekwencji nie ma obowiązku zwrotu pobranego świadczenia.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zostało wydane na podstawie przepisu art. 98 § 1 i 99 k.p.c. Organ, jako strona przegrywająca, jest obowiązany uiścić na rzecz odwołującego się poniesione przez niego koszty procesu w postaci wynagrodzenia jego zawodowego pełnomocnika w osobie adwokata, a wynoszące 180 zł (§ 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - Dz.U. z 2023 r., poz. 1964).

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)

5.12.2023